

	Samostatná příloha k MPN 1 – Rušit versus zrušovat	MPN 1/SPEJ 6
		Vydání č.: 1
		Strana/Počet stran: 1/1
Schválil: Ing. Jiří Kratochvíl, ředitel odboru technické normalizace	Datum: 2012-03-08	Podpis:

Rušit versus zrušovat

Nedokonavé sloveso *rušit* se vztahuje k průběhu děje. V souvislosti s normativními dokumenty se užívá především ve významu „zastavovat další činnost nebo trvání, existenci něčeho; odvolávat; činit neplatným“.

Jeho dokonavým protějškem je *zrušit* s významem „odvolat, odstranit“.

K oběma těmto slovesům se vztahuje nedokonavé *zrušovat*. Slovník spisovného jazyka českého u něj uvádí jako synonymum ***odvolávat*** a jako příklady užití jsou uvedena spojení: ***zrušovat továrny, obchody; zrušovat výnosy, nařízení***.

V jazykovém systému funguje rovněž přídavné jméno ***zrušovací***. Vyskytuje se ve spojeních jako ***zrušovací výnos, zrušovací protokol, zrušovací rozhodnutí, zrušovací rozsudek, zrušovací tlačítko*** aj.

Na vysvětlenou stručný popis jazykových procesů, které k této situaci vedly: K nedokonavému slovesu ***rušit*** lze pomocí přípon utvořit celou řadu samostatných dokonavých sloves, která se však budou vzájemně poněkud lišit svým významem: ***narušit, porušit, vyrušit, přerušit, rozrušit, odrušit*** atd. Do této předponové řady náleží i sloveso ***zrušit***. Systémové důvody, snaha po odstranění asymetrie, vedly dále k tomu, že také k tomuto slovesu se pak v průběhu dalšího vývoje přitvořil nedokonavý protějšek ***zrušovat***. Tak vznikla vidová dvojice ***zrušit – zrušovat***. Sloveso ***zrušovat*** tedy bylo vytvořeno náležitým způsobem a z hlediska jazykové správnosti mu nelze nic vytýkat.

Nejde přitom ani o žádný novotvar fungující v češtině teprve v posledních letech. Sloveso ***zrušovat*** uvádí už Příruční slovník jazyka českého z let 1935–1957, a najdeme ho dokonce také v Jungmannově Slovníku česko-německém (1835–1839).

Podoba ***zrušuje se*** je sice pro většinu uživatelů jazyka méně běžná než podoba ***ruší se***, to je však dáno stylovou vázaností. Zejména v oblasti právní je v určitých kontextech podoba ***zrušuje se*** naprostou samozřejmostí a jedinou alternativou. Z významových důvodů – z důvodů jasnosti, přesnosti a jednoznačnosti – je zde považována za nepostradatelnou a zcela nezastupitelnou. Podobně je tomu také v současné administrativě.

Sloveso ***ruší se*** totiž signalizuje, že jde o proces, kdy je důraz kladen na průběh, neukončenost děje, zatímco u slovesa ***zrušuje se*** je akcentován výsledek děje. Například:

- Vojenské školy zřizuje, zrušuje a řídí Ministerstvo obrany ČR.
- Tato vyhláška současně zrušuje vyhlášku MŽP č. 14/1995 ...
- Toto druhé vydání zrušuje a nahrazuje vydání z roku 2001.

Jednotné řešení v uvedeném smyslu je tedy mimo jiné i příspěvkem ke sjednocení jazykového řešení u normativních a legislativních dokumentů.